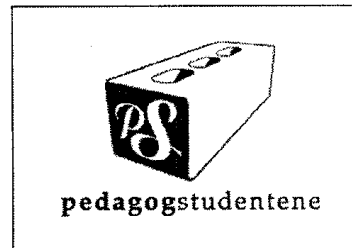
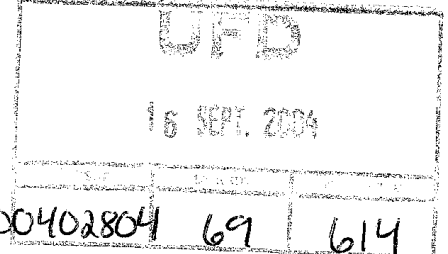

Utdanningsforbundet er landets største fagforening for pedagogisk personale med sine ca. 135 000 medlemmer.

Utdanningsforbundet vedtok i 2001 å opprette en egen nasjonal avdeling for å ivareta de spesifikke behovene studenter i pedagogisk utdanning har knyttet til profesjonen mv. Denne avdelingen heter Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet (PS) og er lokalisert i Oslo med heltidstillitsvalgt ledelse samt et arbeidsutvalg på ytterligere 3 personer. Avdelingen har i dag ca. 11 000 medlemmer.

Oslo, 15. september 04

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Høring: Forslag om endringer i forskrift om opptakskrav til grunnutdanninger ved universiteter og høgskoler § 8 *Spesielle opptakskrav*

Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet (PS) har fått ovennevnte høring til uttalelse, og vil i det følgende forholde seg til pkt. 1 *Spesielle krav til allmennlærerutdanningen*.

PS støtter departementets ønske om å sikre at det blir utdannet gode lærere med gode faglige kvalifikasjoner til norsk skole. PS er positiv til departementets ønske om å høyne statusen på så vel lærerutdanningen som læreryrket. Vi er enig i at det er viktig å gi signaler om at lærerutdanningen og læreryrket er krevende, at det forutsetter kunnskap, motivasjon, stor arbeidsinnsats og utholdenhet.

Departementet legger til grunn at spesielle opptakskrav vil rekruttere bedre søkere, og konkluderer med at dette vil få betydning for kvalifikasjonene hos ferdigutdannede lærere og utdanningens og yrkets renommé. Videre framhever departementet at opptakskrav gir signaler om at det kan være vanskelig å komme inn på studiet. Slik PS ser det, gir **ikke** opptakskrav signaler til ungdom som ønsker å ta allmennlærerutdanning, om at studiet skal være krevende, og at læreryrket forutsetter kunnskap, motivasjon, arbeidsinnsats og utholdenhet, slik departementet ønsker å oppnå. For øvrig forteller opptakskravene at det kan være en utfordring å komme inn på studiet, men svært lite om de utfordringene en vil møte i studiet.

Det blir etter PS' mening feil fokus å la opptakskrav basert på karakterer fra videregående opplæring være løsningen. PS tror ikke at det å ha en 3-er eller 4-er i matematikk fra videregående skole gjør deg til en bedre lærer. Å rekruttere søkere til en lærerutdanning er mer komplisert. PS er på lik linje med KUF-komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet heller ikke kjent med at det er påvist noen sammenheng mellom karakterer fra videregående skole og hvorledes en fungerer som lærer.

PS holder fast på prinsippet om generell studiekompetanse, og mener innføring av opptakskrav vil være en regelrett fallitterklæring til denne. Vi mener bestemt at generell studiekompetanse fortsatt skal kvalifisere til høyere utdanning. Vi frykter at å heve karakterkravet fra 2 til eksempelvis 3, bare vil føre til bedre karakterer gitt på den samme kunnskapen, spesielt sett i sammenheng med offentliggjøringen av karakterene fra videregående skole. Prestisjen kan bli avgjørende for hvilke karakterer som blir gitt, ikke den enkelte elevs kunnskap.

Departementet hevder at en ny ordning med opptakskrav på sikt vil gi flere søkere til lærerutdanningen. Hvordan kan en ordning som er ment å eliminere vekk mange søkere, samtidig rekruttere? Kan man med sikkerhet si at flere på sikt vil søke allmennlærerutdanningen hvis det forutsettes strengere karakterkrav enn generell studiekompetanse? Og har departementet tatt høyde for at svært mange nyutdannede – og arbeidsledige – lærere i dag forsvinner til andre yrker?

Det finnes i dag ulike utdanningsveier til læreryrket. Departementet har bare tatt for seg én av dem. PS synes det er uheldig, og rett og slett en diskriminering av de andre lærerutdanningene at allmennlærerutdanningen blir satt i en slik særstilling. Livslang læring har departementet tidligere tatt til orde for, og ved å legge fram ovennevnte forslag taler departementet seg selv midt imot.

Et velkjent problem i skolen i dag er at det er få menn i grunnskolen, og at andelen lærere med minoritetsbakgrunn er nærmest fraværende. Departementet igangsatte for noen år tilbake en rekrutteringskampanje for å endre disse tendensene, og vi stiller oss uforstående til at departementet ønsker å svekke denne. Forskning viser som kjent at det er jenter uten minoritetsbakgrunn som får de beste karakterene.

Et viktig prinsipp for PS, mange andre organisasjoner i Norge, og våre søsterorganisasjoner i Norden, er lik rett til utdanning. Denne retten skal være uavhengig av både økonomiske og geografiske hensyn. Departementets forslag kan fort vise seg å slå bena under mange av høgskolene i distriktene, og dermed gjøre det umulig for flere studenter å gjennomføre sin lærerutdanning.

PS mener det er lærerutdanningen som må og skal sikre at studenter er kvalifisert til yrket sitt. Imidlertid hindrer finansieringssystemet for høgskolene dette siden høgskolen taper penger for hver student som slutter, for eksempel på grunn av stryk eller uskikkethet. Slik det fungerer nå, straffer høgskolene seg selv økonomisk dersom de følger de faglige kvalitetskravene og den skikkethetsvurderingen de er pålagt – og som samfunnet faktisk forventer. Økonomiske rammevilkår blir styrende framfor faglig og pedagogisk vurdering. PS mener at denne koplingen er skremmende og uholdbar. Høgskolene, ikke den videregående skolen, må stå som reell garantist for at den gruppen lærere som utdannes, er skikket og kvalifisert for arbeid i skolen.

PS frykter at departementet går for fort fram i denne saken. En ny utdanning med jevnere oppfølging er allerede innført gjennom Kvalitetsreformen, og PS ønsker å se effekten av denne før nye tiltak settes inn. Tilbakemeldinger fra våre medlemmer som har begynt sin utdanning etter at Kvalitetsreformen har trådt i kraft, går i

retning av det vi etterspør. Dette gjelder blant annet en tettere oppfølging fra lærerne, jevnere arbeid som følge av større bruk av mappevurdering og en opplevelse av at undervisningen i større grad retter seg mot det yrket vi skal ut i. Disse signalene er positive, men vi er fremdeles langt fra målet. PS frykter at opptakskrav vil bli en sovepute da utdanningsinstitusjonene vil forvente høyere faglig kvalitet og utsette egne tiltak for nivåheving av selve utdanningen.

PS mener at det er et problem at lærerutdanningen ikke får ro til å sette seg før det kommer nye endringer. Departementets tiltak for kvalitetsheving er satt gjennom:

- St.meld. nr. 27 (2000-2001) Gjør din plikt - Krev din rett
- St.meld. nr. 16 (2001-2002) Om ny lærerutdanning Mangfoldig - krevende - relevant
- Rammeplanen for allmennlærerutdanningen som ble fastsatt av departementet 3. april 2003

På oppdrag fra departementet planlegger NOKUT en evaluering av kvaliteten i allmennlærerutdanningen. PS mener at vi må være åpne for de konklusjonene og tiltakene de måtte komme med, ikke foregripe begivenhetenes gang slik departementet nå er i ferd med å gjøre.

Konklusjon

PS mener at departementets forslag ikke vil fungere som kvalitetsutviklende i utdanningen. Det er svært mange forhold som påvirker, det være seg lærerkrefter, forskning, studentantall og øvingslærerressurser. Studentenes fagbakgrunn er kun et lite element i dette. Med andre ord er det andre rammefaktorer enn hvilke karakterer vedkommende fikk på videregående skole som vil være avgjørende for lærerarbeidet.

PS' vurdering er at ingen av de seks framlagte alternativene vil heve kvaliteten på lærerutdanningen, og mener derfor at ingen av alternativene kan bli sett på som det beste. Vi kan ikke på noen måte støtte de forslagene om karakterkrav som er foreslått. PS ønsker også å bemerke at vi oppfatter departementets seks forslag som svært like og at de gir lite rom for alternative tenkemåter når det gjelder opptakskrav. På den måten legger departementet sterke føringer for sine høringsinstanser, noe som gjør det vanskelig for instansene å komme med konstruktive forslag for en bedre lærerutdanning.

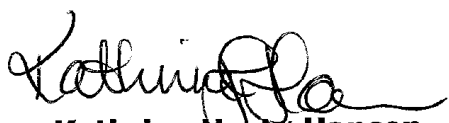
Andre tiltak

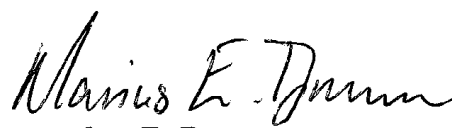
Det er viktig at vi har en lærerutdanning med fokus på framtidens lærerrolle. Utdanningen må derfor i enda større grad enn i dag være virkelighetsorientert og gi en omfattende praksisopplæring. Det påhviler lærerutdanningsinstitusjonene et stort ansvar for å utvikle lærerutdanningen til å bli en pådriver i norsk skoleutvikling. Et godt fagmiljø, og et engasjert og skapende lærested vil gi entusiastiske og kunnskapsrike studenter. Det er gjennom profesjonsutdanningen grunnlaget for kommende yrkeskarriere legges.

PS mener det bør legges til rette for at studentene har mulighet til å komme opp på et tilfredsstillende faglig nivå. Dette kan gjøres gjennom forkurs, tilrettelegging for

selvstudium, tester og veiledning som er med på å definere studentens faglige nivå og lignende. Selvsagt er det et krav at studenten når dette nivået. For at studenten til enhver tid skal vite hvilke krav som stilles, er tilgjengeligheten av rammeplanen essensiell.

PS foreslår at departementet i stedet for å innføre karakter- og/eller poengkrav utreder mulighetene for en strammere autorisasjonsordning. Dette kan for eksempel gjøres ved å styrke forskrift til opplæringsloven kapittel 14 *Krav til kompetanse hos undervisningspersonalet*. En slik ordning vil sette fokus på at det er krevende å bli lærer, at ikke alle blir det og at det er den faglige kompetansen en tilegner seg i lærerutdanningen som er av betydning.

Kathrine Hestø Hansen
leder

Marius E. Bruun
nestleder